

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Teljes: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címe-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is	3 lej
Bukarestben	— 3.50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1.50 ck

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 208. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Chesvan 27 * 1923 november 6 Kedd

Miért hívták össze az ortodox zsidó kongresszust

A beszercei iroda hibái. Az ortodoxia megváltozott hivatása. Kolozsváron lesz az új ortodox központi iroda székhelye. Küzdelem a szélsőségek ellen

(Kolozsvár, november 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi ortodox zsidó kongresszus egybehívása, amelyről legutóbb beszámoltunk, nagy érdeklődést keltett Erdélyszerte. Ma Glasner Akibát, a kolozsvári ortodox zsidó hitközség főrabiját szólaltatjuk meg ebben az ügyben. Kérdéseinkre a főrabbi a következőkben volt szíves felvilágosítást adni:

— Mi tette szükségessé a kongresszus egybehívását?

— Erre a kérdésre egy negatívummal kell válaszolnom. Az egybehívás nem a vezetőség jóvoltából történt. Maga a miniszter sürgette a kongresszust, mert

a beszercei irodát a kormány nem tekintette ortodox képviselőnek.

Aminthogy valóban nem is volt az, hiszen tudjuk, hogy a Nagyváradra annakidején egybehívott gyűlés nem képviselte Erdély és Bánát ortodox elemeinek összességét. Ennek ellenére azonban, ha a beszercei iroda érezte volna a kifelé való erősségét, kétségtelenül igyekezett volna legalább is bizonyítanivalóan kitolni a kongresszust, de Beszerceen belátják, hogy nincs benső létjogosultsága az irodának és már maguk sem igyekeznek a régi alapokat továbbra is megtartani. Hiszen egyetlen pozitív aktivitást nem tudnak felmutatni. Nem tudták demonstrálni, hogy kifelé képviselik és védik az ortodox érdekeket. Ezt szomorúan bizonyították be az iskolakérdésben, különösen a szombati iráskötelezettség dolgában. E kérdésben olyan tehetetlenség nyilvánult meg a beszercei iroda részéről, ami megnyitotta az ortodox zsidóság szemét. Az iskolakérdésben hitközségek jártak el, elsősorban a kolozsvári ortodox hitközség. Ez az eljárás pedig eredménnyel is kecsegtet. Mondom,

minthogy az iroda ugyyszólván elvesztette lábát a talajt, maga sem akart az ügyek élén maradni.

— Kivel tárgyalt a miniszter az egybehívó rendelet előtt?

— Az egybehívást megelőzően a kultuszminiszter a kolozsvári és nagyváradai hitközségek rabbijaival tárgyalt.

— Mi lesz a kongresszus tárgysorozata?

— A tárgysorozat legfontosabb része az ötvenes bizottság megalakítása. Ez a bizottság lesz majd hivatva az ortodoxia közvetlen feladatait megállapítani, programba foglalni és a programot az adott viszonyokhoz képest végrehajtani. Már maga a választások demokratikus végrehajtása is jelentős eredményként könyvelhető el. Ebben, szerénytelenség nélkül mondhatom, nekem jórészem van. Olyan demokratikus választási rendszer alapján jutnak be a kongresszus képviselői, amilyen a régi Magyarországon sem volt.

— Hogyan képzeli főtisztelendő ur az erdélyi ortodoxia jövő szervezetét?

— A jövő szervezet kiépítése, munkája és szelleme attól függ, hogy a hitközségek a delegátusok megválasztásánál eléggé elővigyázatosak voltak. Hangsúlyozom, hogy

csak olyan embereket küldjenek, akik tisztában vannak az országrész ortodox zsidóságának érdekeivel.

Mindenkinek a háttérbe kell szorítania a lokális érdekeket és magasabb szempontokból, igaz zsidó szempontokból kell néznie az ügyet. Sőt nagyon szeretném, ha olyanok tanácskoznának, akiknek látóköre belekapcsolódik minden zsidó vonatkozásba, akik észreveszik a veszélyt, amely vallási és gazdasági életünket fenyegeti. Ehhez képest mondom, a hitközségek olyan embereket bizzanak meg képviselőtükkkel, akik alkalmasak

a zsidó érdekek megvédésére. Megszűnt az idő amikor az ortodoxok tisztára védelmi pozícióba helyezkedtek. Az ortodoxia ma aktív szerephez jutott, amit egyébként a Bécsben lezajlott agudista kongresszus is bizonyított. A zsidó aktivitások között pedig a legfontosabb az iskolaprogram.

Tisztán körvonalozott iskolai, neveltetési programot kell adnunk,

ha nem akarjuk a fiatalságot megbizhatatlan kezekre juttatni. Ma már mindenki tudja azt, hogy az ortodoxia nem azonosítja magát azokkal a szélsőséges irányzatokkal, amelyek a zsidó gyermek nevelését tisztára az állami iskolákra bizza és azt nem tekinti a zsidóság belső ügyének. Hiszen ma már a chaszidok is belátják, hogy az iskolaiügy a mi legbensőbb feladatunk.

— Van-e rá kilátás, hogy a kongresszus egységes megállapodásra fog jutni és nem fog-e fenn a chaszidok részéről a szakadás veszélye?

— Erre vonatkozólag, minthogy a jövőről van szó, nem lehet pozitív választ adni és

Poincaré nem támogatja és nem üldözi a szeparatistákat

A francia kormány diplomatikus válasza Angliának. Mathes szeparatistavezér uralomra akar jutni a Rajna-vidéken

(London, nov. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Koblenzből jelenti a „Daily Mail”, hogy Mathes szeparatista vezér úgy a francia, mint a belga zónában uralomra akarja juttatni a Rajna-tartomány ideiglenes kormányát. Tervének keresztülvitelére az egyik rajnai csapatot repülőoszloppá alakították át, melynek az a feladata, hogy a porosz hivatalnokokat egyik városból a másikba kergesse. A lap benyomása szerint Mathesnek ez a vállalkozása nagyjelentőségű, mert a koblenzi szeparatista vezér azt hiszi, hogy ily módon

néhány napon belül ura lesz az egész Rajna-vidéknek,

melyet már sikerült a koblenzi hatóságoknak alárendelnie.

Páris, nov. 5. Tegnap a késő esti órákban Creve párisi angol nagykövét megkapta a francia külügyminiszteriumtól Poincaré választát a brit jegyzőkre, melyben Anglia nyílt állásfoglalásra szólította fel Franciaországot a szeparatista mozgalom

Cáfolják a bajor államcsiny híreit

(München, november 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hivatalosan közlik, hogy a berlini „Vorwärts” híradása, mely szerint tegnap Münchenben államcsinyt követtek el, alaptalan. Bajorországban tökéletes a nyugalom, a fővárosban pedig az összes politikai pártok várakozó magatartást tanúsítanak mindaddig, amíg Preger berlini bajor követ vissza nem érkezik. Preger ugyanis, mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt

a müncheni kormány utasításaival Berlinbe utazott,

hogy a birodalmi kormánnyal közölje a müncheni felelős tényezők véleményét a birodalom és Bajorország között támadt konfliktusról. Münchenben tehát semmit sem tesznek addig, míg Berlinben újabb lépést nem kezdeményeznek a nézeteltérések kiküszöbölésére.

Ez a diplomatikus cáfolat a „Vorwärts”-nek következő nagy feltűnést keltett jelentésére vonatkozik:

Bajorországban az elmúlt éjjel váratlanul olyan események játszódtak le, amelyeket még mi homály fed, de amelyeknek messzemenő

hogy vajjon fenyeget-e a szakadás veszélye, azt sem tudnók megjósolni. A szimptomák is bizonytalanok. Désen a múlt héten, nem tudom ki nek a kezdeményezésére, papi konferenciát tartottak, amelyen résztvettek a dési, a szatmári, a máramarosszigeti, a vásárhelyi, a krasznai és más rabbik, akik

zárt ajtók mögött tárgyaltak.

A tárgyalásokról közlések nem szivárogtak ki, de következtetni lehet, hogy a miniszter által egybehívott kongresszuson való megatartásról esett szó. Szakadásról azonban nem kell tartani, hiszen a miniszter, mint a bukaresti tanácskozások határozataiból ismeretes, nem engedélyezi az új hitközségek, vagy az új hitéleti alakulatok létrejöttét. Az egész országban minden városban csak egy hitközség működhetik az erdélyi, bánáti és Magyarországtól lecsatolt részek helységei kivételével, ahol azonban csakis a régi alapon megszervezett és engedélyezett hitközségek maradhatnak fenn.

Arra a kérdésre, vajjon a szorosan vett vallási kérdéseken kívül a zsidó népi és kulturális problémákkal is foglalkozik-e majd a kongresszus, a főrabbi úgy véli, hogy ezek az ügyek a megválasztandó ötvenes bizottság hatáskörébe kerülnek. Az ortodox központi iroda székhelye Kolozsváron lesz.

ügyében. Válaszjegyzékében a francia kormány biztosítja Angliát, hogy távol áll a szeparatista mozgalomtól és minden gondját csak arra fordítja, hogy a megszállott területeken rend és nyugalom legyen. A népek szabad önrendelkezési jogának elve alapján azonban

Franciaország szabad folyást enged

annak, hogy a Rajna-tartomány lakossága háborítatlanul nyilváníthassa akaratát. A francia felfogás szerint a versaillesi békeszerződést nem kényszeríthetik a német birodalom valamennyi népét Németország határainak tiszteletben tartására, a békeszerződés aláírói pedig nem vállaltak kötelezettséget egymás között a német birodalom szövetségi országainak határaitra nézve. Anglia tehát tévedésben van, mikor azt állítja, hogy a német birodalom bármely tagállamának különválása rést ütne a versaillesi békeszerződésben, holott a különválást a népakarat is kívánja. Franciaország egyébként a szeparatista mozgalmat Németország belügyének tekinti s egyáltalán nem ártja bele magát abba.

jelentőségük van a legközelebbi idők politikai fejlődése szempontjából. Kahr dr., a Knilling-kormány által kinevezett bajorországi főállambiztos megbuktatta az öt állásbalegyezőt kormányt. A diktátor ugyanis kormányának feje felett Berlinnek ultimátumot küldött, melyben azzal fenyegette, hogy katonasággal a főváros ellen vonul, ha huszonnégy órán belül nem létesítenek jobboldali diktatúrát Berlinben.

A birodalmi gyűlés köreiben tegnap egy más verzió is keringett a titokzatos bajor puccsról, melynek az lett volna a célja, hogy Bajorország magához ragadja a német birodalmi hegemoniát. E második verzió szerint figyelmeztették a birodalmi kormányt, hogy Északbajorországban illegális

Hitler-szervezetek grülekeznek

és azzal fenyegetőznek, hogy bevonulnak Thüringiába, ha Berlinben a jobboldali diktatura huszonnégy órán belül nem ragadja magához a hatalmat.

Hivatalos helyen cáfolják azt a hírt, hogy Thüringiát a Hitler-csapatok betérése fenyegeti. A birodalmi és müncheni kormány közötti telefonérintkezés során ugyanis megállapították, hogy a bajor

!

EM!

EM!

meg
éjét!

er 30-ig tartó
on részt vesz,

ig
sárol,

kisorsolt

apon

ár tart

30-ig.

ck:

- 25.50
- 25.50
- 32.50
- 38.50
- 110.—
- 13.50
- 15.50
- 79.—
- 89.—

tt gyermek
az összes
ek jóval a
ttatnak.

ab

aj, Str.
F.-u.) 5

haderőknek Berlin elleni bevonulásáról szó sincs. A cáfolat azonban nem mond ellent annak a hírnöknek, hogy ez a veszély a jobboldali radikálisok irreguláris harci szervezetei részéről fenyegeti Thüringit.

A magyarországi szocialisták az emigráció likvidálását követelik

Budapest, november 5. Nagyatádi Szabó István ma délelőtt felkérte a nemzetgyűlés elnökségét, hogy csütörtökre hívja össze a földbirtok-novella letárgyalására kiküldött bizottságokat. Ezzel kapcsolatban a szocialisták számára tíz népgyűlést hirdetnek Budapesten és környékén. A gyűléseken követelni fogják a teljes politikai amnesztiát, az internálások megszüntetését, a rendőri jelentkezés megszüntetését és az emigránsok hazatérésének engedélyezését. Hivatalosan jelentik, hogy a belügyminisztérium nyomozóosztályát feloszlatták, mert a kommunista bűncselekmények és bűnösök kiderítésére ma már a főkapitányság politikai osztálya is elegendő.

Az olasz fascizmus nem exportáru

Bukarest, november 5. A „Viitorul“ egyik munkatársa beszélgetést folytatott báró Pompeo Aloisi bukaresti olasz követtel, aki a hírlapíró kérdéseire többek között ezeket mondotta:

— Az olasz fascizmus nem exportáru. Mussolini egy pillanatig sem gondolt arra, hogy a külföldön prozelitákat szerezzen elveinek. A fascizmus olasz földből sarjadzott ki és nincs semmi köze a más országokban lábrakapott fascista mozgalmakhoz. Bukarestben épügy, mint más külföldi városokban is, vannak olasz fascista szervezetek. Ezek a szervezetek azonban, amelyeknek kizárólag külföldön letelepedett olaszok a tagjai, nem követnek politikai célokat és semminemű összeköttetést sem tartanak fenn azokkal a fascista szervezetekkel, amelyek antiszemitizmust és osztálygyűlöletet hirdetnek.

A magyar kölcsön

Budapest, nov. 5. Illetékes helyről jelenti a „Reggel“, hogy gróf Bethlen István a minisztertanácson bejelentette, a jóvátételi bizottság budapesti delegátusa e hét közepén érkezik meg. Vele jön az a nemzetközi bizottság is, melynek feladata, hogy a kölcsön feltételeit megvizsgálja. Bethlen bejelentette azt is, hogy a jóvátételi bizottság előzetes határozata alapján a népszövetség még decemberben le fogja tárgyalni a kölcsönügyet.

A népszövetség delegátusai: Avenol, Salter, Jacobson, Bounioels, Stoppani, Leichmann, Fourniol és Denis, akik Budapestre igyekeznek, ma Bécsbe érkeztek.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aaron Goldschmid.

A család közben lélegzetviesszafojtva hallgatózott az elvonulók dübörgése felé és csendes hállalkodással imádkoztak istenhez, hogy így minden remény ellenére eltávoztak.

— Jákob, hol vagy? — szólt végre a megrémült anya és fia felé tapogatózott.

— Hol vagy Jákob? — kiáltott most már hangosabban, hogy kezével sehol sem találta. — Hol a fiam? Hiszen előttem szállt le a pincebe! Merre van? Hol vagy fiam, Jákob, gyerekek! kiáltozta anyai aggodalmában.

Biztosan valami sarokba bujt, — mondotta a nagybácsi. — Talán a félelemtől elájult. Ha jól emlékszem, háborus félelem idején született. Főlkutatták érte minden pincezugot, de sehol se találták.

— Semá Jiszróel! megtalálták és magukkal vitték! — kiáltotta az anya kimondhatatlan kétségbeeséssel. — Megölik a fiamat! Azért vannak olyan csöndben.

— Nézzünk ki Izsák, tartsd meg a fogadalmadat! — kiáltott Bendixen Fülöp ur, kilökte a pinceajtót és fejszével a kezében kiugrott rajta.

— Apám! — hallatszott egy halk kiáltás, amint néhány lépést tett előre.

— Jákob! Szent isten! Te vagy az! — kiáltott az apa és kiejtette kezéből a fejszét.

A gyerek ott ült egy kövön, kezében a törét szorongatta. A tör véres volt egészen a markolatig. Apincefolyosó gyöngye világosságában az apára és nagybátyára rávillant a gyerek sápadt arca és a véres penge. Egy cikkázó pillanat alatt kitalálták, hogy mi történt itt.

Németország beszüntette a jóvátételi szállításokat

Amerika a reparációs teher leszállítását akarja

(Páris, nov. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az itteni német ügyvivő tegnap átadta a külügyminisztériumban a Stresemann-kormány jegyzékét, melyben a német kormány kijelenti, hogy a dologi szállítás folytatása érdekében nincs módjában további áldozatot hozni. Németország tehát

megszünteti a dologi szállítást

Franciaország, Belgium, Anglia, Olaszország és a kisantant számára. Ezt a jegyzéket valamennyi szövetséges állam fővárosában átadták.

Washington, november 5. Hughes külügyi államtitkár tárgyalta Franciaország washingtoni nagykövetével és kérte, hogy Franciaország korlátozás nélkül fogadja el a szakértői bizottság összehívására vonatkozó javaslatot, mert ellenkező esetben

Gr. Batthyány Tivadar és az októberi lakoma

A magyar függetlenségi párt megtagadja Károlyi Mihályt és Jászi Oszkárt

(Budapest, nov. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az októberi vacsora körül támadt kavargásban érdekes fordulat történt. Eddig ugyanis csak a jobboldali politika részéről érték támadások azokat, akik a Károlyi-forradalom ötödik évfordulóját megünnepelték, most azonban Abraham Dezső, a Károlyi-kormány volt belügyi államtitkárja levelet intézett gróf Batthyány Tivadarhoz, melyben bejelentette, hogy kilép a függetlenségi pártból, mert hibának tartja Károlyi Mihály ünnepelését az október 31-iki vacsorán.

— Károlyi magatartásának megítélésére — írja levelében Abraham Dezső — még nem jött el a tárgyilagos bírálat ideje, azért elhibázott dolognak tartom az ünnepelést. Nem tartozom Károlyi tapsolói közé, mert nem tartom őt alkalmasnak arra, hogy újra vezetőszerephez jusson.

A levéllel kapcsolatban Batthyány nyilatkozott a sajtónak. Kijelentette, hogy az októberi vacsorán történt események kellemetlenül érintették a függetlenségi párt tagjait, akik nem azért mentek el a vacsorára, hogy Károlyit, Jászit és társait ünnepeljék, akikről már 1918 decemberében mélyreható ellentétek választották el őket. Batthyány gróf ezért magáévá teszi Abraham Dezső levelét, mellyel a függetlenségi párt szerdán este fog foglalkozni.

A szerdai októbrista vacsora ellensúlyozására a belvárosi polgári kör is politikai lakomát tartott, amelyen megalapították a Tiszaszerleget. A vacsorán báró Sztéryényi József

Amerika feleslegesnek találja a szakértői bizottság kiküldését.

A washingtoni kormány ragaszkodik a versaillesi békeszerződésnek ama szakaszához, mely lehetővé teszi a jóvátételi teher leszállítását. Ha a szakértőbizottság Franciaország hozzájárulásával megfelelő döntést hozna, akkor, de csak akkor számíthatna az antant jóvátételre Németországtól, a mostani körülmények között azonban nem.

Coolidge elnök kijelentette, hogy Franciaországnak a szakértő konferenciával szemben megnyilvánuló aggodalmait és feltételeit Amerika részvételét teljesen hiábavalóvá teszi. Az Egyesült-Államok visszautasítanak bármely megszorítást, vagy módosítást, mint ahogy Poincaré javasolja, mert ezek minden későbbi tárgyalást meghiusítanak.

élesen támadta az októbristákat, mint Magyarország katasztrófájának felidézőit, akik ahe-lyett, hogy visszavonultak volna, most újra meg akarnak jelenni a közéletben, ahol az egész magyar társadalom gyűlölete és haragja fogadja őket.

Budapest, november 5. Szrubián rendőrkapitány megkezdte a nyomozást az októbrista-vacsora ügyében. Az érdemleges kihallgatások ma kezdődnek meg, amikor Nagy Vince, Vass János, Vámbéry Ruzsán és Veér Imre kihallgatását várják. A vacsorán résztvevő képviselők eddig nem kaptak még idézést a főkapitányságra.

Franciaország sem akarja a görög köztársaságot

Athén, november 5. A lapok közlik a kormány következő kommunikéjét: A görög kormány kérdést intézett a francia követhoz, mi a véleménye egy esetleges görög államformaváltozásra vonatkozólag. A francia követ kormányának nevében a következő választ adta:

— Franciaország teljesen távol akarja magát tartani Görögország belügyeitől, de ha véleményét kérdezik, úgy ki kell jelentenie, hogy Görögországnak minél hamarabb békére és nyugalomra van szüksége és minden esetleges változás csak meghosszabbítaná a jelenlegi bizonytalan helyzetet, ami aggodalommal töltené el a francia kormányt is.

A lapok szerint az ostromállapotot és cenzurát a kormány még e héten felfüggeszti. A republikánus párt közölte a kormánnyal,

tudták, hogy a másoknak gondolata ezzel foglalkozik. Valami titokzatos volt itt, valami titok, — nem a világgal szemben, hanem egymás között. És féltek föllebbenteni a fátyolt, hogy még többet ne lássanak meg belőle. Ugy érezték, hogy ez a titokzatos tudott dologá válik, ha kimondják, de hallgatással a mélységekben marad.

Mikor a gyerek szemét újra fölütötte, anyja azt kérdezte tőle, hogy nem akar-e enni. A fiu igent mondott, étvágyasan nyult az eléje tett ételek felé, és jóízűen elfogyasztotta. A többiek megkönnyült szívvel tekintettek egymásra és ezután hamarosan nyugodni tértek.

Kilencedik fejezet

Vihar után a tenger hullámai nem nyugodnak el mindjárt.

Hosszu idő mullott el, míg a kedélyek szokott nyugalmukat visszanyerték, legalább is a zsidók lelkében, valahányszor egy keresztény arcot láttak, föl-föl kísértett annak a gyűlöletnek emléke mellyel a keresztények velük szemben viselkedtek és arra a veszélyre való emlékezés, mely nemrégiben fenyegette életüket. Azok a műveltebb keresztények, akik a zsidó-üldözésben szóval vagy tettel résztvettek, titokban szegyet érezték, ha egy zsidóval találkoztak és később aztán bosszankodtak rajta, hogy egy zsidó előtt kénytelenek szegyenleni magukat. Az egyszerű polgárok azonban — és általában mindazok, akik a zsidóknak pénzzel tartoztak, rögtön az üldözés után, barátságos arccal szaladtak hozzájuk és mindegyik a legőszintébb arekifejezéssel biztosította róla a maga zsidóját, hogy ő az üldözésben legcsekélyebb részt sem vett.

(Folytatása következik)

Állításokat

lálja a szakértői
dését.

szkodik a versaillesi
zához, mely lehe-
r leszállítását. Ha
ország hozzájárulá-
a, akkor, de csakis
a jövőre Né-
rűlmények között

ette, hogy Fran-
erenciával szemben
és feltételei Ame-
pavalóvá teszi. Az
tanának bármely
mint ahogy Poin-
nden későbbi tár-

Lakoma

ászi Oszkár
at, mint Magyar-
ézóit, akik ahe-
volna, most újra
zéletben, ahol az
ülete és haragja

Szrubian rendőr-
zást az októbrista-
ges kihallgatások
ra Nagy Vince,
m és Veér Imre
án résztvevő kép-
ég idézést a fő-

görg köztársaságot
lapok közlik a
nikéjét: A görög
rancia követhet,
görg államforma-
rancia követ kor-
választ adta:

en távol akarja
elügyeitől, de ha
ti kell jelentenie,
amarább békére
és minden eset-
bitaná a jelen-
ni aggodalommal
is.

romállapotot és
főten felfüggeszti.
a kormányval,

olata ezzel fog-
olt itt, valami
t, hanem egymás
a fátvölt, hogy
le. Ugy érezték,
t dologá válik,
a mélységekben

ujra fölötötte,
em akar-e enni.
nyult ez eléje
asztotta. A töb-
ettek egymásra
érttek.

mai nem nyu-
g a kedélyek
ék, legalább is
egy keresztény
nak a gyűlö-
rtények velük
veszélyre való
gette életüket.

akik a zsidó-
ettek, titokban
al találkoztak
ajta, hogy egy
eni magukat.
és általában
szel tartoztak,
s arccal sza-
legőszintébb
maga zsidaját,
bb részt sem
tatása követhetik)

hogy a köztársaság proklamálását csak tökéle-
tesen szabad népszavazás útján gondolja meg-
valósíthatónak.

A görög kormány elhatározta, hogy nem
fordul a népszavazáshoz, mely a monarchia
vagy a köztársaság ügyében döntene.

Fegyveres merénylet Jugoszlávia szófiai attaséja ellen

Szofia, november 5. Három ismeretlen
ember tegnap megjelent Kistic ezredes szófiai
jugoszláv katonai attasé lakásán azon ürügy-
gyel, hogy fontos iratokat akarnak átnyújtani
az ezredesnek. A szolgát, aki nem akarta be-
engedni az ismeretleneket, ököllet leütötték.
Amikor Kistic a zajra megjelent, a támadók
közül ketten elszaladtak, a harmadik pedig re-
volveréből három lövést tett az ezredesre, aki
sértetlen maradt. Erre az attasé megragadta a
merénylőt, ez azonban kiszabadította karját és
a revolverrel fejbeütötte Kisticet, majd el-
menekült. A vizsgálat folyik. Szófiában azt hi-
szik, hogy a merényletet olyanok tervezték,
akiknek érdekük, hogy Jugoszlávia és Bulgária
között a békét ily provokatív tettekkel meg-
zavarják. Nem tartják kizártnak, hogy a me-
renylők ugyanazok voltak, akik Ghenadjev tá-
bornokot és volt minisztert meggyilkolták.

Belgrád, nov. 5. A szófiai jugoszláv katonai
attasé ellen elkövetett merénylet híre

nagy szenzációt keltett a szerb fő-
varosban.

Sándor király elnökletével azonnal összeült a mi-
nisztertanács, amely kétórai tanácskozás után el-
határozta, hogy energikus jegyzéket ír Szófiának,
amelyben teljes elégtételt követel. A lapok jelen-
tése szerint a lépéshez

csatlakozik az egész kisantant,

amely a macedóniaiak művének tekinti e merény-
letet. Politikai körök szerint Bulgáriának megfelelő
garanciákat kell nyújtania, hogy a jövőben hasonló
esetek nem fognak előfordulni.

Elfogták a kolozsvári vasut fosztogatóit Éjjei harc az állomáson

(Kolozsvár, november 5. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Szombat éjszaka végre sikerült az
állomási rendőrségnek leleplezni és ártalmat-
lanná tenni azt a jölszervezett vasuti tolvaj-
bandát, mely hetek óta fosztogatta a Kolozs-
váron feladott és ideirányított áruszállítma-
nyokat. A rendőrök éppen akkor füleltek le
a veszedelmes tolvajokat, amikor Ispas Iván
és Korcsmáros Stefan pályafelügyelők, Tu-
rossy András és Sándor vasuti munkások és
két mérai gazdálkodó feltörték Krishoffer nagy-
károlyi gyarmatára kereskedő címére szóló
cukorszállitmánnyal telt vagon és tartalmát
éppen el akarták hordani. Mint később kitűnt,
a betörők éjjel tizenkét óra után kezdtek a
munkához. Ugyanebben az időben azonban
titkos telefonértesítés érkezett a rendőrséghez,
hogy a Külkajántói-úton több gyanus alakot
vettek észre, akik valószínűleg betörésre ké-
szülnek.

A besugás alapján rendőrpátrul indult a
jelzett hely felé. A sinek között, a vagonok
árnyékában vonult fel a rendőrpátrul a Ren-
ner-börgyár irányába. A Külkajántói-úton azon-
ban senkivel sem találkozott és így azt hitte,
hogy csupán rossz tréfának köszönheti a fárads-
ágos éjszakai kirándulást. Visszatéréskor azon-
ban furcsa esemény keltette fel figyelmüket.
Vonatot sehonnán sem érkezett, de a CFR vas-
uti gyalogezred irodája felől szokatlan lámpa-
jelzések tüntek fel a sötétségben. A rendőrség
emberei egy darabig figyelték a hat vasuti
lámpa nem mindennapi jelzéseit, majd rajvo-
nalba fejlődve a gyanus hely felé indultak. A
katonaság irodája előtti sín páron egy embere-
kel körülvett vagon állott. A vagon hátulsó
oldalának deszkái le voltak feszítve és belsejé-
ből halvány fény villant elő. Morár rendőr-
tiszt és Bikán detektív érkeztek meg elsőnek
a vagonhoz, melyet pár perc alatt rendőrök
fogtak körül.

Morár rendőrtiszt ekkor revolverével a le-
vegőbe lőtt és a lefeszített deszkák közötti nyi-
lason kivont karddal a vagonba ugrott. Itt két
katonával és négy elszánt vasuti munkással ta-
lálkozott, akik rárohantak és fojtogatni kezd-
tek. A rendőrtiszt kardjával védekezett, mialatt

a rendőrök leverték a vagon lakatját és benyo-
multak a vagon belsejébe, amelyben félmillió
lejt jóval túlhaladó kockacukor volt hatalmas
zsákokban felhalmozva. A harc rövid ideig
tartott. A felfegyverzett rendőrök láttára a va-
gonrablók megadták magukat, két jobbkinézésű
egyen kivételével, akik egy kedvező pillanatot
felhasználva, a rendőrök sorfala között kiug-
rottak a vagonból és elmenekültek a vasuti
kocsik labirintusában.

A néppárt válságának újabb fejleményei

A párt tagjai Averescu tilalma ellenére is megünnepelték Argetoianut.
A nemzeti párt campinai népgyűlése

(Bukarest, november 5. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy Ave-
rescu tábornok és Argetoianu között elkezdett
féltekenységi harc robbant ki. Averescu min-
denáron meg akarta akadályozni a hazatérő
Argetoianu ünnepeltetését. Averescu azonban
minden erőlködésével sem tudta megakadá-
lyozni az ünnepeltetést.

Tegnap érkezett haza Argetoianu. Az
északi pályaudvaron a néppárt számos vezére
és mintegy 3000 híve fogadta a volt belügy-
minisztert, akit a rendezőbizottság nevében
Joanitzescu képviselő üdvözölt. Argetoianu
láthatólag meghatódott a lelkes fogadta-
táson és néhány szóval hangsúlyozta, hogy
továbbra is a néppárt és az ország javá-
ért fog dolgozni. A megjelentek ezután tün-
tető menetté alakultak és a néppárt klubjához
akartak vonulni, azonban a kivonult rendőr-
ség megakadályozta a felvonulást. Este a Mura

Ujra elnapolták a parlament üléseit

Vadak özöne a parlamentben. A felirati válasz szövege. November kilencedikén
kezdik meg a felirati vitát

(Bukarest, nov. 5. Az Uj Kelet tudósi-
tójától.) A kamara szombati ülésén az első interpella-
ciót Virgil Madgearu parasztpárti képviselő mo-
dolta el. Madgearu interpellációjában a kormány
merőv deflációs politikáját támadta. A katasztrófa-
lis bankjegyhiány miatt ugyanis napról-napra csök-
ken a mezőgazdasági produkció. Majd az Argeto-
ianu-bonok ügyében bevezetett vizsgálat eredményé-
ről érdeklődött Madgearu és kérte a pénzügyminis-
tert, hogy tanulmányozás céljából bocsássa rend-
kezésére az ügy aktáit. A pénzügyminiszter azon-
ban az iratok kiadását megtagadta.

Kölcsönös vádak özöne

Madgearu interpellációi után Popovici Mihály
emelkedett szólásra, aki a nemzeti párt nevében
követeli, hogy a politikusok vagyonának eredetére
megindított vizsgálatot sűrűsően folytassák le. A
miniszterelnök Popovici beszédét ezzel a kérdéssel
szakítja meg:

— Mi van a navetákkal és a koronabe-
váltással?

Popovici képviselő ingerülten válaszolt Bra-
tianu vádjára és kijelenti, hogy a kormányzótanács
a legnagyobb feltordulás közepette vette kezébe a
vasutak reorganizációját. Mint akkori közmunka és
közlekedésügyi miniszter dilemma elé volt állítva,
mert vagy be kellett volna szüntetnie a vasuti
szállításokat, vagy pedig magánjavítóhelyre
kellott bízni a vasuti vagonok javítását. Ő a két
eset lehetőség közül természetesen az utóbbit választ-
otta és szerződéseket kötött magáncégekkel, akik
kötelezték magukat arra, hogy az elromlott gördülő
anyagokat rendbehozzák.

— Ebben a vállalkozásokban azonban —
folytatta Popovici — éppen a liberális érdekeltsé-
gek vettek részt, Bratianu Dinuval az élükön.
Különb is a szerződéseket február havában kö-
tötték meg, a naveták pedig csak májusban indult-
tak meg, amikor már a kormányzótanács megvált
állásától.

Popovici szavai után Madgearu újra szólásra
emelkedik és a naveta-váddal szemben a permis-
rendszer meghonosítása vádját szegzi a kormány
ellen.

A felirati válasz szövege

Madgearu felszólalása nyomán általános kava-
rodás támad, amelynek során Emil Dan megkezdi
a trónbeszédre adandó válaszirat felolvasását. A
felirati válasz főbb részei a következők:

— Vizsgálat alá fogjuk venni — mondja a
felirat — a közigazgatás reformját, amelynek fel-
adata a községek és törvényhatóságok részére ön-

A letartóztatott Turóssy András és Sándor
vasuti munkásokat, Ispas Iván őrmestert és
Korcsmáros István gyalogost az állomási rend-
őrségre kísérték, ahol vallatni kezdték őket.
Elmondották, hogy az egész vagon tartalmát
el akarták vinni Désre, ahol különböző keres-
kedésekben akarták értékesíteni. Kihallgatásuk
után átkísérték őket az ügyészség fogházába. A
nyomozás folyik a két mérai gazdálkodó kézre-
kerítésére.

étteremben nagy bankett volt, tósztokat azon-
ban nem mondtak.

A „Viitorul“ foglalkozik Argetoianu teg-
nap fogadtatásával és leszögezi, hogy a nép-
párt kebelében a szakítás még nem fog bekö-
vetkezni, mert maga Argetoianu az, aki a je-
len politikai körülmények között egy párt-
szakadást helytelennek és korainak tekintene.

Bukarest, november 5. A nemzeti párt
vasárnap Campinában nagy népgyűlést tartott,
amelyen a párt több vezére vett részt. Pop-
Csicsó hangsúlyozta, hogy az erdélyi politiku-
sok készek átvenni a kormányzás munkáját.
Képességüket erre bebizonyították és az ő en-
ergiájuknak köszönhető a nemzeti egység megva-
lósítása. Stelian Popescu ismertette a nemzeti
párt programját, majd határozati javaslatot fo-
gadtak el, amelyben követelik a kormány távo-
zását és a tiszta szabad választások megtar-
tását.

álló rendelkezési jogot biztosítani. Gondunk lesz
arra, hogy ez a törvény életképes alapját képezze
a demokratikus önkormányzatnak. Vizsgálat alá
vesszük a közoktatás reformját. Foglalkozni fogunk
az ortodox egyházakat egyesítő törvénnyel, vala-
mint a vallások általános rendezésével. Az igazság-
szolgáltatás egységesítését törvénnyel fogjuk szer-
vezni. Törvénnyel állapítjuk meg az utak, a vízi-
erők, a bányák reformját. Gondoskodás fog tör-
ténni az indirekt adózás rendezéséről, valamint a
szesz italok kezelésének reformjáról, a nyugdíj-
kérdés rendezéséről, a munkások biztosításának
szervezéséről oly célból, hogy az összes termelő
osztályok egyenlő védelemben részesüljenek.

— Törvényhozási úton kívánjuk rendezni a
büntető eljárás egységesítését, a közegészségügy
minél alaposabb rendezését. Az agrárreform Besz-
arábiában be van már fejezve. Az ország többi
részeiben a földosztás folyamatban van. A kül-
politika terén felemlíti a felirat, hogy a lausannei
békekötéssel a feszült keleti viszonyok rendezést
nyertek. A tengerszorosok kérdésében, amelyekhez
felette fontos román érdekek fűződnek, a mi kivá-
nalmainknak megfelelő rendezést talált. Románia
komolyan és határozottan békepolitikát követ,
ezzel egyuttal az általános béke biztosításán is
dolgozik.

A felirati válasz felolvasása után Orleanu
elnök bejelentette, hogy a kamara üléseit novem-
ber kilencedikéig elnapolják, amikor megvitatják a
felirati választ.

Seypel osztrák kancellár le akar mondani

Bécs, november 5. Seypel kancellár cu-
korbaja miatt orvosai tanácsára a lemondás
gondolatával foglalkozik. A kancellár érzi a
nagy feladatot, amely Ausztria ujjáépítésénél
reá súlyosodik. Ezért még nem tudja magát
elhatározni, hogy a kancellári széket elhagyja.

ILONA

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógymár

Gluj, C. Reg. Ferd. 133

1388

A Kardanos „Astra“ teherautók a legjobbak!

A trónörökös

— Dráma három felvonásban. Írta Vajda Ernő. Bemutatták a kolozsvári Magyar Színházban —

Mindegy az, hogy az író a meyerlingi tragédia ötletéből írta a darabját. A dráma cselekvényének éppen olyan kevés köze van Vecsera Mária és Rudolf titokzatos tragédiájához, mint amennyire távol esik a szindarabba beállított császár egyénisége néhai Ferenc József valódi képétől. A császári ház és a meyerlingi tragédia csak a keretet adta meg a darabhoz — és jelentsük ki mindjárt: a keret elsőrangú és színpadon nagyon hatásos. Az apa és a fiu küzdelmét csak érdekfeszítőbbé teszi az, hogy az apa császár, és a fiu trónörökös. Sajnos, a keret csak keret maradt. A császár és trónörökös harcából nem érezzük ki a történelem lehelletét: akármelyik is bukik el, az elbukás kizáróan személyes ügy és nem népek sorsára kiható megrázkódás. Az egész dráma így nem egyéb, mint egy izgalmas családi intrika, megvesztegetett lakajok és titkos kancellárok közreműködésével kiegészítve. Viszont az is igaz, hogy mindegyik alakja épkezláb emberi jellem és különösen az epizód szereplők vannak erős karaktervonásokkal megrajzolva. Mennél súlyosabb alakjához ér az író jellemfestő ereje, annál inkább ellankad és a dráma központjából, a trónörökösből már alig tudott többet csinálni egy közepesen sikerült operett hősszerűségénél. Talán ez az oka annak is, hogy az előadásban mindenk előtt az epizód szereplők vonták magukra figyelmünket. Elsősorban Minályffy László, aki a trónörökös lakája szerepében kabinetlakitást nyújtott és majdnem központjává tudott lenni a darabnak. A másik epizód szereplő Kemény László. Egy udvari lovász néhány szavas szerepéből annyi természetes erőt és megkapó férfiaságot tudott kihozni, hogy teljesen igazolva látjuk vele szemben első megállapításainkat. Ebből a fiatal színészből még nagynevű karakteralkító művész lesz. Természetesen, hogy nem szabad megfeledkezni a főszereplőkről. Lengyel Vilmos a trónörökös, Táray a császár, Forgács a titkos kamarilla főnöke annyi erőt és jellemfestő művészetet öntöttek szerepeikbe, hogy nem fogjuk csodálni, ha ez a dráma kasszadarabjává válik a színháznak. Női szereplő összesen kettő van. Poór Lili a trónörökös kedvese és Táray Böske a trónörökös felesége. Poór Lili szinte fájón asszonyi tudott lenni, de nem érzékeltette eléggé, hogy nem a szerelemre, hanem a hatalomra vágyik. Táray Böske egyre több művészetet visz játékába. Igen nehéz feladat elé állították, de becsülettel birkózt meg vele. Játékán erősen megérezett a betanultság, de hangján már nagyszerűen tud uralkodni és a szavaknak szint tud adni. Az előadás egyike volt a legszebbeknek ebben a szezonban. (g.)

— A kolozsvári villamosáram kikapcsolása. Hétfőn este a kereskedelmi és iparkamarában az érdekeltek képviselői előtt Rosta mérnök, a kolozsvári villamosművek igazgatója bemutatta a terveket, amelyek alapján a villamosáramot kikapcsolják. Az igazgató előadta, hogy a kikapcsolást az esti világítás folytonossága teszi szükségessé. A tervek szerint már reggel félnyolc órakor kikapcsolódik az üzemek egy részének áramszolgáltatása. A város közepé tizenegy és tizenkettő között lesz villanyszolgáltatás nélkül. A rendes áramszünet déli tizenkettő és kettő között az egész városban fenn fog állani. Délután két és három óra között a Monostori-ut és a klinikák kapcsoltnak ki. A vízművek egész nap árammegszakítás nélkül fognak működni. Az értekezleten dr. Böszörményi Sándor tiltakozott a tervezett árammegszakítások ellen, amely az üzemek munkáit károsan befolyásolja. Nem tartja helyesnek, hogy most is, mint három hónappal azelőtt, amikor az ipar megkérdése nélkül, máról holnapra száz százalékkal emelték a villanyárakat. Tiltakozik az egyszerű bejelentési rendszer ellen és kérdezi, nem volna-e mód rá, hogy a felemelt villanyárak összegéből az áramszolgáltatást folytonossá tenni. Dr. Böszörményi felszólalása után hosszabb vita következett.

* Az Uj Kelet marosvásárhelyi megbízottja Schwartz Ernő ur, Leszámitolóbank, aki minden a lapot illető ügyben felvilágosítással szolgál.

ILONA

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánügyi zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Jertek a harcra

Jertek a harcra
Giszkala sarja,
Mély tüzen alvó
Köszs sereg,
Szent lobogótok
Szüze, s azurja
Lengve ficánkol,
Napba nevet . . .

Gazda apáid
Ugarja áhit
Meddő rögere,
Férfit, ekét,
S aranykalással
Uj aratásra,
S teli kékkel
Dül teeléd . . .

Hüs erdők szelén
Füstöl a kémény,
S drága tömjénje
Égnek ered,
Hegyekér', sükér'
Kincses mezőkér'
Tárd karjaid szét,
Nyujtsd ki kezéd . . .

Fel hát a harcra
Giszkala sarja
Visszaszerezni
Magad örökét,
Ósid ugarja
Tikkad a Napba
Epedve várón
Férfit, ekét . . .

Keleti Sándor

— Az Uj Kelet előfizetőihez. Vidéki előfizetőinktől gyakran érkeznek hozzánk a panasz, hogy az Uj Kelet postai kézbesítése körül zavarok vannak és a lapok nem érkeznek rendszeresen. A kiadóhivatal minden egyes esetben utánajárt a panaszoknak és megállapította, hogy a zavarok oka nem a központban van, ahonnan a lapok mindig pontosan mennek szét. Valószínűleg a vidéki postahivatalokban, vagy a közbeeső mozgó-átrakásoknál történnek a mulasztások, sőt bizonyos helyeken szándékosan súlyosítják az Uj Keletet. Kérjük olvasóinkat, hogy minden egyes esetben, ha nem érkeznek rendszeresen a lap, emeljenek panaszt az ottani postahivatalnál és egyben okvetlenül értesítsék kiadóhivatalunkat is, hogy eljárassunk a postaigazgatóságnál és mozgópostafőnökségnél, amely hivatalok minden egyes esetben a legszigorúbb vizsgálatot indítják a pontatlanság okának kiderítésére.

— Megnyit a kolozsvári rabbiképző. A kolozsvári rabbiképzőt a napokban nyitották meg ötven hallgatónal. A megnyitáson a kultuszminisztert értesítették, aki ezt jóváhagyólag tudomásul vette. Minthogy a rabbiiskola fenntartásának jogát a kolozsvári ortodox hitközség kapta meg, egyelőre csak szűk keretek között működhetik. A hitközség nagyobb szerű iskolát fenntartani ugyanis képtelen, mindazonáltal ez az iskola az ortodox rabbiképzők egyik mintaiskolája lesz és már az első szemeszter után felmutatandó eredményei befogják igazolni, hogy érdemes az ország rész, sőt az egész ország zsidóságának támogatására. Egyelőre Glasner Akiba főrabbin kívül Fried Lázár és Löwy Mór rabbik adnak elő talmudi és kódexirodalmat. A román nyelvet, történetet és irodalmat egy okleveles tanár fogja ismertetni. A fiuk ellátásáról egyelőre a hitközség gondoskodik, de ha megfelelő ortodox irodát és vezetőséget választ a kongresszus, szó lehet az iskola kibővítéséről. Ebben az esetben az iskola feletti felügyeleti jog is megfelelő módon ki fog terjedni az ország zsidóságára.

— Politikai párbaj Budapesten. Budapestről jelentik: Még a választási harcokból kifolyólag Dénes István képviselő és Egán Imre főispán karpárbaft vívtak egymással a Fodor-féle vívóteremben. Hatszori összecsapás ellenére sebesülés nem történt.

— A román-jugoszláv határkiigazítás. Temesvári tudósítónk jelenti: Ma kezdte meg munkáját a román-jugoszláv határkiigazító bizottság. A bizottság elnöke Meunier tábornok. Anglia és Olaszország egy-egy tagot delegált a bizottságba. Romániát és Jugoszláviát egy-egy vezérkari tiszt képviseli.

— Postacsalás Csernovitzban. Csernovitzból jelentik: Az itteni postahivatalhoz többiben érkeztek nagyobb összegű szóló pénzesutalványok, amelyek „poste restante” jelzéssel Corbescu névre voltak kiállítva. Az utalványok értékét rendszeresen ki is fizették egy jól öltözött, magát megtelelően igazolni tudó fiatalembernek. Tegnap a csernovitz postai igazgatóság Turtucaiaiból értesítést kapott, hogy egy ottani postatisztviselőt felfüggesztettek, mert utalványokat hamisított, amelyeket azután kihagyott a regiszterekből. Ez értesítés alapján a csernovitz rendőrség bevezette a nyomozást a titokzatos Corbescu kikutatására.

— Zelea Codreanu továbbra is fogva marad. Bukarestből jelentik: A bukaresti törvényszék vádtanácsa elé tegnap egyszerre került Livescu, a nemzeti színház sikkasztó pénztárosának ügye és Zelea Codreanu, a letartóztatott diákvezér kérése, aki erkölcsi kaució ellenében kívánta szabadonbocsátását. A vádtanács mindkettő letartóztatását megerősítette.

— Lopott, hogy Amerikába mehessen színésznek. Néhány nappal ezelőtt Ausländer Vilmos, a kolozsvári Biasini-kabaré igazgatója feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Biasini tizenhatéves szolgálja eltűnt és magával vitte több artista egész vagyonát. A nyomozás során kiderült, hogy a szolgát egy Mészáros nevű ismerőse bujtotta fel a lopásra. Mészáros azzal hatott a fiura, hogy egy színésztársasággal kiviszi Amerikába, ahol gyönyörű lehetőségei vannak az embernek. A lopott holmit részben Nagyváradon és Aradon adták al, más részét pedig Temesváron, ahol Mészáros a pénzt magához vette azzal, hogy hajójegyet akar váltani. És nyomtalanul eltűnt. A rászédett szolga erre tegnap este visszatért Kolozsvárra, ahol letartóztatották.

— Az iparkamara követeli a lakásügy végleges rendezését. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vasárnapi értekezletén foglalkozott a lakásügy problémáival. az értekezleten megjelent Hatjegan Emil egyetemi tanár és országgyűlési képviselő is. Negruțiu a kamara elnöke terjedelmes beszédben ismertette a lakásrekvirálás következtében beállott helyzetet. Már öt esztendeje, hogy a háború befejeződött, de a lakásügyben állandóan háborus izgalom észleltető. Ez az állapot kell hogy megszűnjön, hiszen a gazdasági élet minden vonatkozásában megérzi a lakásmezériákat. Elismeri, hogy a köztisztviselőknek kulturális embernek megfelelő hajlék jár, de ezt a kormány könnyen meg tudná ovidani, ha szabaddá tenné a lakásokat és a lakbéremelések arányában megadóztatná a háztulajdonosokat. A szükséges hárommilliárd, amiből fel lehetne építeni a köztisztviselők házáit, rövid idő alatt ez adók útján gyorsan befolyyna. Ez lenne a legtermészetesebb megoldása a lakáskérdésnek. Az értekezleten egyébiránt kialakult az a vélemény is, hogy az összes lakásvédelmi alakulatok, mint a háztulajdonosok és a bérlők szövetsége, egyesüljenek és találják meg a platformot, a lakásügyek gyors és kedvező megoldásában.

— Ujra tárgyalják a kolozsvári huspanama ügyét. A kolozsvári törvényszék az elmúlt héten három napon keresztül tárgyalta a huspanama ismeretes ügyét. Ítéletre nem került sor, mert a két tagból álló tanács elsőrendű vádlott bűnösségének megállapítására vonatkozólag nem tudott megegyezni s ezért a perrendtartás értelmében az ügyet hármas tanács elé utalták. A hármas tanács ma ült össze, de ítéletet ma sem hoztak, mert szükségessé vált Illésre vonatkozólag az egész tárgyalásnak előlrol való kezdése. Mint-hogy az előzőleg kihallgatott tanuk a tárgyaláson nem jelentek meg, a bíróság a tárgyalást nyolc napra elhalasztotta.

— Nagy vasuti összeütközés Belgrád mellett. Ujvidékről jelentik: A belgrádi és zágrábi gyors tegnap reggel nyolc óra tájban a zimonyi állomáson összeütköztek. Az összeütközést óriási robbanás, pánikszerű láрма s a sebesültek segélykiáltása követte. A két mozdony összeütközött, több kocsi teljesen összetört. Eddig három halottat és 20 súlyos sebesülte huztak ki a kocsi romjai alól.

* Kölcsonkönyvtár Minorita-u. 5.

— Kettős ván ellen. Bud niszterelnök felh ség rágalmasz eljárást indit I képviselő ellen miatt. Ezen kiv jarást inditanak zések miatt, am elnök személyét

— Költöz

hozataik. Buka niszterium ujab vámhivatalok f ingóságokat es hivatalos okmá hét évig lakott beköltözködik. fel a miniszteri azt, hogy egye kat és egyeb ezekkel a vásár

— A ro

eredményei. I napokban fejezt gyalásokat, ame vezettek eredmé jutottak megáll átdott Kötegyá mindenben szab állomás megnyit métszálka — nyir tani. A tárgyak hogy Magyarok megkezdődik a

— Megg

budaörsi par tik: Vasárna budaörsi földn tettes betört Ebnert, feles besitette. Azu az értékeséb nekült.

— Öngy

ból jelenti tud vülgyben egy bukkanak. Ki sikerült megáll uti tisztviselő, bánatában két tének.

— Egy

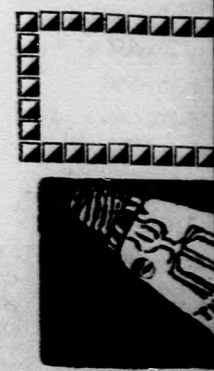
manból jelenti helye volt teg mann gabonak cesticbe akart vonat és ezért akart felugrani lecsuszott és o alá, hogy azok nal meghalt.

— Az

jelölt. Budap zattal tizenhét mara felvette dr. Ungár Ma dekes, hogy a Margit felvété tartás csak fé zárva, hogy n kamarának. V vett az érdeke nak, ha annak jogi pályára ennek, hogy e Különben is például Franc van, akik min

— Jutá

rület után. I gazdasági évr mazására elői bizonyult és hitelt kell fol

— **Kettős bünvádi eljárás Lendvai István ellen.** Budapestról jelentik: Bethlen miniszterelnök felhatalmazására a budapesti ügyészség rágalmas és becsületsértés címén bünvádi eljárást indít Lendvai-Lehner István újságíró-ellen a Mátészalkán tartott beszéd képviselő ellen a rendtörvény alapján is eljárást indítanak ellene ama gyalázkodó kifejezések miatt, amelyekkel Lendvai a miniszterelnök személyét és a kormányt illette.

— **Költözkedési ingóságok korlátoit behozatala.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium újabb rendelettel hívta fel a határvámhivatalok figyelmét arra, hogy költözkedési ingóságokat csak annak szabad behozni, aki hivatalos okmánnyal igazolja, hogy legalább hét évig lakott abban az országban, ahonnan beköltözök. Ezt a rendelkezést azért utja fel a minisztérium, mert így akarja meggátolni azt, hogy egyesek mindenféle használt butorokat és egyébeket vásárolnak külföldön és ezekkel a vásárlásokkal rontják valutánkat.

— **A román-magyar vasuti tárgyalások eredményei.** Nagyváradú tudósítók jelenti: A napokban fejezték be a román-magyar vasuti tárgyalásokat, amelyek ugyan a főkérdésekben nem vezettek eredményre, igen sok kisebb kérdésben jutottak megállapodásra. Így a Magyarországnak átadott Kötégán határállomás forgalmi kérdéseit mindenben szabályozták, továbbá börtvényi határállomás megnyitását is, amely ezentúl a szatmár-métészalkai nyíregyházi forgalmat fogja lebonyolítani. A tárgyalások folyamán megegyeztek abban, hogy Magyarország és Románia között nemsokára megkezdődik a postacsomagforgalom.

— **Meggyilkoltak és kifosztottak egy budaörsi parasztnabobot.** Budapestről jelentik: Vasárnap este Ebner Antal durgazdag budaörsi földműves házában eddig ismeretlen tettes betört és fejszecsapásokkal agyonverte Ebner, feleségét pedig életveszélyesen megsebesítette. Azután felfeszítette a szekrényeket, az értékesebb holmit magáhozvette és elmenekült.

— **Öngyilkos vasuti tisztviselő.** Brassóból jelenti tudósítók: A Cenk mögötti Rakodóvölgyben egy jól öltözött fiatalember holttestére bukkantak. Kiletét csak egy napi nyomozás után sikerült megállapítani. Penescu Aurél a neve, vasuti tisztviselő, aki reménytelen szerelme miatti bánatában két revolverlövessel véget vetett életének.

— **Egy gabonakereskedő tragédiája.** Románból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség színhelye volt tegnap a romani pályaudvar. Weissmann gabonakereskedő sürgős üzleti ügyben Mirestibe akart utazni, de nem indult már személyvonat és ezért a már mozgásban lévő tehervonatra akart felugrani. A teherkocsi keskeny lépcsőjéről lecsúszott és oly szerencsétlenül esett a kerek alá, hogy azok két darabba vágták a testét. Azonnal meghalt.

— **Az első magyarországi női ügyvédjelölt.** Budapestről jelentik: Tizenkilenc szavattal tizenhét ellenében a budapesti ügyvédi kamara felvette az első magyar női ügyvédjelöltet, dr. Ungár Margitot az ügyvédjelöltek sorába. Erdélyes, hogy a kérdés előadójá ellene volt Ungár Margit felvételének, mert szerinte az ügyvédi rendtartás csak férfiakról szól és így már eleve ki van zárva, hogy nők is tagjai lehessenek az ügyvédi kamarának. Vámbéry Rusztem, aki szintén részt vett az érdekes ülésen, kijelentette a „Pesti Napló”-nak, ha annak idején megengedték, hogy nő a jogi pályára léphessen, logikai következménye ennek, hogy a pályán való előhaladását elősegítsék. Különben is ez csak Magyarországon újság, mert például Franciaországban már három nő ügyvéd is van, akik minden tekintetben megállják helyüket.

— **Jutalmat adnak a buzával bevett terület után.** Bukarestből jelentik: Az 1922—23 gazdasági évre a buzával bevett területek jutalmazására előirányzott 200 millió lej elégtelennek bizonyult és erre a célra még 80 millió lej póthitel kell folyósítani.

— **Az életmentő.** Washingtonban „Háborút viselt katonák egyesülete” néven a világháborút átélte harcosok egyesületet alakítottak, amelynek tagjai főcéljuknak tekintik, hogy a békés élet szüretességét egy-egy hősi cselekedettel elevenítsék meg. A sikerült hőstetteket azután ünnepi gyűlés keretében az egyet aranykönyvébe írják be. A napokban egyik indiai tagtól kapott levelet az egyesület elnöke a következő tartalommal:

„Leszereltem óta egy szénkereskedés fuvarosa vagyok. Tegnap meredek dombra húzta a szemmel rakott szekeret a lovam, de a tetőn elfogyott az ereje és a földre zuhant. Kritikus helyzetben voltam: ha egy pillanat alatt nem állíthatom meg a szekeret, az lefelé indul a lejtőn, magával rántja és megöli a lovam, ezenkívül a járólékekben és üzletek kirakataiban is kárt tesz. Rud nem volt nálam, amit a küllők közé dughatam volna. Hirtelen elhatározással a lábamat tettem két küllő közé. A lovamnak sikerült ily módon talpra állani, de a lábam eltört.”

A levél vétele után megtörtént a diszgyűlés és az indiánt azon a címen, hogy lábának feladása révén megmentette embertársai életét, az egyesület hősei sorába iktatták, aranykönyvébe írták és díszoklevelet küldtek neki.

Egy hét múlva újabb levél érkezett a hőstől: „Köszönöm az elismerést, de inkább pénzt vártam önöktől, mert a lábam, amelyet a küllők közé dugtam, kitűnő fából készült ugyan, de mégis eltört és szeretnék újat vásárolni.”

— **Véres lakodalom.** Morar János rendőr vasárnap délután egy rokona lakodalmán volt Szamosfalván. A lakodalmon résztvett Oltyán János szamosfalvi gazda is, aki régi haragból a násznagyra támadt, Morar a násznagy védelmére sietett, azonban Oltyán János oly erővel ütötte őt fejbe, hogy megtántorodott. A garázdálkodót le akarták fogni, de nem bírtak vele, Morar erre a revolverével össze-vissza ütötte Oltyán koponyáját, akit súlyos sérülésekkel beszállítottak a kolozsvári klinikára.

— **Constantinescu miniszter együtt akar dolgozni a nagyiparral.** Pénteken az UGIR egy küldöttsége tisztelt Tanred Constantinescu kereskedelmi miniszternél. Az erdélyi nagyiparosok részéről dr. Farkas Mózes, a szász nagyiparosok képviselőtől dr. Pivny Artur és dr. Böszörményi Sándor jelentek meg. A küldöttség betérjesztette az UGIR memorandumát a közgazdasági élet sérelmeiről. Hanescu, az UGIR elnöke szóval adta elő mindazokat a sérelmeket, amelyek miatt Románia ipara nem tud megfelelő tempóban fejlődni. A miniszter válaszában kijelentette, hogy neki régi terve minden kormányintézkedéshez, amely az ország közgazdaságát érinti, egy tanácsadó szerv véleményét bekérni. A küldöttség a minisztert azzal az ígérettel hagyta el, hogy legközelebb konkrét javaslatokat fog kérni a munkaadóktól. A következő napon a miniszter átiratban kérte az UGIR-t, hogy jelölje ki azokat a tagokat, kik alkalmasak lennének egy közgazdasági bizottság munkájára.

— **N. Tessitóri Nóra estélye.** Előkelő közönség jelenlétében tartották meg vasárnap este N. Tessitóri Nóra és H. Borsai Piri hangversenyének estélyüket a vármegyeháza dísztermében. Az estét Koncez Aladár vezette be nagyon nívós és nagyon tartalmas ismertetéssel az új líráról, amelynek gyökerei Verlain költészetéből sarjadztak. Tessitóri Nóra bemutatatta Erdély költőinek legszebb termékeit melegséggel, drámai erővel és előadásának azzal a ritka és szerencsés tehetséggel, amit minden fellépésekor külön meg kell csodálni. A legigénytelenebb költemények is lelket, színt és muzsikát nyernek e kiváltságos tehetség előadásában. A publikum lelkes tapsokkal és kihívásokkal honorálta a művészt. H. Borsai Piri finoman, megejtő közvetlenséggel énekelt több klaszikus dalt és áriát.

— **Megszüntetik a magyar devizaközpontot.** Budapestről jelentik: Kállay Tibor pénzügyminiszter kijelentette, hogy a devizaközpont megszüntetése nem annyira egy meghatározott programnak a célja, mint inkább természetes következménye a kibontakozási program során elérni remélt helyzetnek. Abban az esetben ugyanis, ha a magyar korona stabilizálódik, azokra a gazdasági megszorításokra, melyeket ezidő szerint alkalmaz a devizaközpont, nem lesz többé szükség.

— **Rablók a gyorsvonaton.** Vasárnapról hétfőre virradó éjszakán a nagyvárad—kolozsvári gyorsvonaton Kistelegd község közelében négy fiatalember megtámadta Szathmáry Gerő gazdálkodót és huszonnyolcezer lejt tartalmazó pénzeszacskóját elrabolva, leugráltak a robogó gyorsvonatról. A rablás reggel öt óra tájban történt. Szathmáry Gerő gazdálkodó az egyik zsutolt másodosztályú kocsijá folyosóján ült börtöndjein, mikor a körülötte állók tömegében négy gummiköpenyeges alak közelített feléje. A gazdálkodó mitsem sejtett és szundikált tovább. Egyszerre az egyik fiatalember botjával bezúzta a vasuti lámpát, amely csörömpölve hullott az utasokra. Rőgtön utána rémes kiáltás riasztotta fel az utasokat. A négy fiatalember a gazdálkodóra ugrott, akit fojtogatni kezdtek. A segélykiáltásokra mindenki a folyosóra rohant, ahol fellobbanó gyuták fényénél tanni voltak a történetek. Az egyik gummiköpenyeges alak a gazdálkodó torkát szorongatta, társai pedig lekasztották nyakából a vászonzacskót és botokkal átvágva magukat a tömegben, az ajtó felé tartottak. A nagy lármára megérkező kalauznak sikerült az egyik rablót utjában feltartóztatni, míg a többiek felrántva a kocsiját, leugráltak a robogó gyorsvonatról. Az elfogott rablót csak a kalauz közbelépése mentette meg a meglincseléstől. Igazolmányát elszedték, azonban a vászonzacskót nem találták nála. Egy óvatlan pillanatban felszakította az ablakot és kiugrott a vonatból. A rablók megmenekülése láttára Szathmáry ki akart ugrani a vonatból, azonban az utasok megakadályozták szándékában. A rendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a tettesek kézrekerítésére.

— **Pontosak lesznek a városi tisztviselők.** Muresán prefektus a városházán tartott legutóbbi hivatalos szemléjén megállapította, hogy a tisztviselők nem tartják be a hivatalos órákat: később jönnek be és előbb mennek el. Utasította ezért a polgármestert, hogy a városi hivatalokban ellenőrző könyvecskét vezessenek, ahova a hivatalba lépése és távozása alkalmával minden tisztviselő köteles lesz nevével bejegyezni.

— **Tévedésből hasbaszurta.** Schneider József 21 éves katona több társával tegnap egy Ipar-utcai vendéglőben mulatott, ahonnan éjjel után 2 óra körül távozott. Schneider néhány lépésre elmaradt társaitól, amikor egy előtte ismeretlen ember minden szó nélkül hasbaszurta. A réjtélyes merénylő azonnal el is tűnt, Schneidert barátai az ut szélén találták meg vérben fetrengve, eszméletlenül állapotban. Mentőkért telefonáltak, akik a sebészetet a sebészeti klinikára vitték. Megoperálták, de életbenmaradásához kevés a remény. Schneider bajtársai a tettes után szaladtak. Az egyik katona az Ipar-utca egyik házában kapujában megbujva, egy gyanús alakot pillantott meg, aki el akart menekülni. A katona hosszabb hajszá után elfogta és kezéből kicsavarva a véres kést, a merénylőt össze-vissza szurkálta. Az előhívott III. kerületi rendőrök megállapították, hogy a katona támadója Mezei István bádogosmester, akit az újra kitelefozált mentők ugyancsak a sebészeti klinikára vittek. Mint kiderült, Mezei egy régi haragosát várta az éjszakában, akivel összetévesztette Schneider Józsefet s ezért szurta le.

* **Legjobb írógépek Lepagenál Cluj.**

— **Mégis lesz bankjegykibocsátás.** Bukarestből jelentik: Baavatott körök értesülése szerint az új bankjegykibocsátás ügyét a Banca Nationala közgyűlése elé fogják terjeszteni. Múltán a Nemzeti Bank részvényeinek többsége érdekelt bankárok kezében van, akiket a készpénzhiány meglehetősen sújt, valószínű, hogy a közgyűlés hozzá fog járulni a bankjegykibocsátáshoz.

— **Amerikában nem veszik a márkát.** Newyorkból jelentik: Az amerikai bankok és váltóüzletek beszüntették a német márkával való kereskedelmet.

* **Orvosi hír.** Dr. Burger Erzsébet fogorvos, orthodont specialista, a berlini egyet. fogászati klinika volt orvosa rendelését Str. N. Iorga (v. Jókai-u.) 2. sz. alatt megkezdte. Rendel. d. e. 10—12-d. u. 3—5-ig.

ILONA

ILONA

TUNGSTROGRAM

A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

s Belgrád belgrádi és ra tájban. Az összeállítására s a A két moz-összetört. sebésztet

ILONA

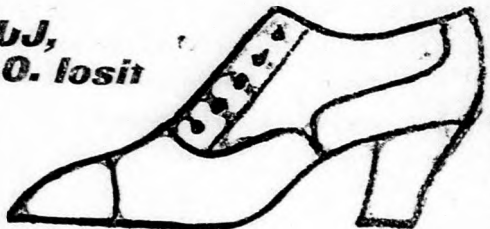
Ha művészi kivitelű
butort, zongorát

akár venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI** ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butorterméit. Asztalokosok furniészükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosit

voit
Szép-
utea

Leszállított
árak!

HARISNYA,
KEZTYÜ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

Leszállított
árak!

KÖTÖTT-
SZÓVOTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

KÖZGAZDASÁG

Kísérleti gyapottermelés a Vajdaságban. Jugoszláviából jelentik: Mrkobrád György, a zentai állami főgimnázium igazgatója az idén kísérletképpen gyapotot (gossidiumot) termelt. A kísérlet várakozáson felül sikerült és arra bírta a Vajdaság több nagygazdaságát, hogy a jövő évben megpróbálkozzanak a gyapot termelésével.

A mai valutapiac

A szokásos hétfői üzletelenség a zürichi nyitáshoz tartott. Mihelyt a forgalom megnyílt a nyitáshoz azonnal észrevették, hogy a zürichi zárás jelentésének szombaton a lej 279-cel való jelzése tévedés volt. A bankok egyébként ezt a kurzust amugy sem eszkomptálták és így komplikációk ebből a tévedésből nem származtak. A lej Newyorkban 4875-ről visszaesett ugyan, de ez különösebb hatással nem volt a piacra. A mai forgalomban a következő kurzusok domináltak: osztrák korona 340-343, magyar beltöldi korona 136-137, szokol 602-606, francia frank 128-1215, svájci frank 36.90-37.00, dollár 206.5-207, font sterling 932-937. A dinár ára a régi maradt.

November 5-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8800-9000 külf. magyar koronát,
13600-13800 belf. magyar koronát,
0-10-09-0-10.14 font sterlinget,
7-50-7-60 francia frankot,
2-50-2-65 svájci frankot,
0-47-38-0-47-40 dollárt,
9-34-9-38 olasz lírát,
34000-34300 osztrák koronát,
16-10-16-14 cseh koronát,

Valutapiac november 5-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1205, London 932, Newyork 207, Róma 925, Zürich 37-00, Prága 610, Bécs 29-5, Budapest 120, Varsó 3.

Bukarest. Valuták: Napoleon 780, márka —, leva 180, török lira 122, font sterling 935, francia frank 1230, svájci frank 37-5, olasz lira 900, drachma 360, dinár 240, dollár 210, lengyel márka 160, osztr. korona 30, magyar korona 80, cseh korona 610.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Newyork 563-563, London 2510-2511, Páris 32-50-5-32-40, Milano 2505-2505, Prága 1645-1645, Budapest 305-305, Belgrád 650-655, **Bukarest 270-270**, Varsó 3-3, Bécs 79-25-79-25 Berlin —.

Részletfizetéses üzletek Magyarországon. Budapestről jelentik: A tőzsdei lanyhaság tünete, hogy a kereskedelem némely szakmája régebben szünetelő üzletágak felújítására tér át. A háboru

óta megszűnt részletfizetési üzletről van szó, amit a ruha-, fehérnemű- és háztartási cikkek szakmájában kívánunk ismét bevezetni. A módok azokban mások, mint annak idején voltak. A kereskedők kisebb határidőre kívánják a részletfizetést szorítani, az átvételnél 50 százalék lefizetést követelnek, a hátralékot azután 2-3 hónapi lefizetésben szabják meg. Az első két részlet ily módon körülbelül megadja a biztosítékát a részletfizetéses hitelnek, amelynek első feltétele az, hogy az adósnak saját lakása legyen. A saját lakás ma ugyanis milliós vagyonként biztosítékaként szerepel. Az új rendszer bevezetése szoros összefüggésben van a bankhitel és a nagykereskedelmi hitel további kialakulásával.

ILONA

Kedd, 1923 no

SZÍNHÁZ

Sába király
kolozsvári Román szül a téli idény Károly nagy ope Az opera igazgató bemutatott darab pazar kiállításban elé. A zsidó mot kaju opera a szil foglalkoztatja. A Apostolescu játsz nézve még nem c A Sába királynőj pénteken lesz.

A ROMÁN

Szerda: Faust.
Péntek: Carmen (A Vasárnap délután: Hétfő: Sámson és I

A MAGYAR

Szerda: Diadalmas Csütörtök: A trónő Péntek: Tangókirál

MOZ

Select-mozg november 6-án: Fil Hatahmas szimbóli világraszóló regény repben Godofredo Marion Mag. Az edy királyi udvar

Urania-moz

Filmkolosszus há landornó I. rész. vonásban. Főszere kártya szabad bir Az arany pár hald marokkói kabilok

Apollo-moz

Az álarcos szelie Szenzációs kaland ben Karl de Vogt halálszigetén. Enn életveszélyt jelent izgalmas film.

S

Vasárna

Haggibbor—KK.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utea) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegrendeléseket postán eszközö

Mégis csak **CZINK** fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

**Csecsemők, kisgyermek-
kek ideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-
crém!**

OSRAM NITRA

OSRAM
felírást kell avillanykörtén látnunk

OSRAM NITRA

Ha jó világítást akar, ne sajnálja a költséget

(Kolozsvár, sídjától.) A Haggibbor végig kemény és Haggibbor megérd csapat kapuját Ro lepő biztonsággal, jaira emlékeztetett a jobbik, de Wes lése óta. A csapat mely ugy a védelem bevált. A csatárs ki. Lelke volt a is ő adta. A csatá formájuk alatt ma egyetlen erénye a azonban csekély t A vereséggel a be Haggibbor Bazoni az első 20 védi, amelyek leg A félidő közepe t fele térfelére és a szély keletkezik a Suga nagyszerűen KKASE térfelén a legjobb helyezete véseiket Bazoni v A II. félidő összeállításán, ame balisorba. Helyét határozottan előny nagy lelkesedéssel által megszerzi a támad, de erőtlén könnyen leszereli. gihort látjuk fro nem változik. Nagy Lajos

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Sába királynője a Román Operában. A kolozsvári Román Opera nagy ambícióval készül a téli idény első bemutatójára, Goldmark Károly nagy operájára, a Sába királynőjére. Az opera igazgatósága, mint az összes eddig bemutatott darabokat, a Sába királynőjét is pazar kiállításban hozza a kolozsvári közönség elé. A zsidó motívumokból szőtt keleti muzsikájú opera a színház egész művészetét foglalkoztatja. A főszerepeket Aca de Barbu és Apostolescu játsszák. Salamon király szerepére nézve még nem döntött végleg az igazgatóság. A Sába királynője bemutatója november 16-án, pénteken lesz.

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Faust.
Péntek: Carmen (Aca de Barbuval)
Vasárnap délután: Tosca
Hétfő: Sámson és Delilá.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Diadalmasszony.
Csütörtök: A trónörökös.
Péntek: Tangókirálynő.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (volt Egyetem-mozgó): Kedd november 6-án: Figyelem! Nagy sláger! *Az ártatlan*. Hatalmas szimbolikus dráma 6 felvonásban, Voltaire világaszó regénye, a L'Ingenu nyomá. Főszerepben Godofredo d'Andrea, Sylvia Malinverni és Marion Mag. Az ártatlanság kalandjai a földön edy királyi udvarban.

Urania-mozgó: Kedd, november hó 6-án: Filmkelecsz három részben: *A montekarlói kalandornő* I. rész. Szenzációs nagydrama hat felvonásban. Főszerepben Helene Richter. A rulett és kártya szabad birodalmának titkai és borzalmi. Az arany pár hálójában. Hajmeresztő kalandok a marokkói kabilok között.

Apollo-mozgó: Kedd, november hó 6-án: *Az álarcos szelídítő* vagy *Az állatok királya*. Szenzációs kalandordráma 6 felvonásban. Főszerepben Karl de Vogt. A vademberek és vadállatok hátkészítetén. Ennek a filmnek minden mozzanata életveszélyt jelent. Leírhatatlannal érdekesítő és izgalmas film.

SPORT

Vasárnapi sporteredmények

Haggibbor—KKASE 1:0 (0:0). KAC—Victoria 1:1 (0:0)

(Kolozsvár, november 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Haggibbor—KKASE mérkőzés mindvégig kemény és izgalmas volt. A mérkőzést a Haggibbor megérdemelten nyerte meg. A győztes csapat kapuját Rosenfeld helyett Sugár védte meglepő biztonsággal, néhány védésével legjobb napján emlékeztetett. A háttérközül Lazarovits volt a jobbik, de Wesel is sokat javult utolsó szereplése óta. A csapat legjobb része a fedezetsor volt, mely egy védelemben, mint a támadásban kitűnően bevált. A csatársorban Bornstein játéka magaslott ki. Lelke volt a támadásoknak és a győztes gólt is ő adta. A csatársor többi tagja mélyen rendes formájuk alatt maradt. A kereskedők csapatának egyetlen erénye a lelkesedés volt, a csapat tagjai azonban csekély technikai tudással rendelkeznek. A vereséggel a bajnokság utolsó helyére kerültek. Haggibbor támadással kezdődött a játék. Bacsoni az első 20 percben a lövések egész özönét védi, amelyek legtöbbször Bornsteintől származnak. A féldő közepe táján a KKASE is átrándul ellen. fele tételére és a hirtelen lefutásból komoly veszély keletkezik a Haggibbor kapuja előtt, de Sugár nagyszerűen ment. Ez a féldő nagyrészt a KKASE térfelén folyt le, de a Haggibbor csatárok a legjobb helyzetekben sorra hibáznak, vagy lövéseket Bacsoni védi.

A II. féldőben a Haggibbor változtat az összeállításán, amennyiben Gombost visszavonták a halvesorba. Helyét Virág foglalja el. A változtatás határozottan előnyére szolgált a csapatnak, mely nagy lelkesedéssel küzdve, a 20. percben Bornstein által megszerzi a győztes gólt. Gól után a KASE támad, de erőtlén támadásait a Haggibbor védelme könnyen leszereli. A játék végéig ismét a Haggibbor látjuk frontban, az eredmény azonban már nem változik.

Nagy Lajos a szokott jó bíró volt.

KKASE II.—Haggibbor II. 3—0 (1—0). Bíró: Grim.

KAC—Victoria 1:1 (1:0). Városi pálya. Bíró: Gerő Ferenc (Budapest). 3500 néző. A két csapat mérkőzését szép számú közönség nézte végig. A Victoria eleve csökkent esélyekkel indult a küzdelemben, mert Szilágyi nélkül állt ki. Krishofer és Palocsay pedig sérülten játszottak. Ez aztán végeredményben okozója lett a nem várt eredménynek. A KAC nagy lelkesedéssel indult a küzdelemben. Szatmári néhány labdát szépen védett, néha azonban feltűnően bizonytalan volt. Dr. Hirsch—Sólyom háttérpár kitógástalanul látta el nehéz feladatát. A fedezetsorból kitént Hajdu intelligens játékkal. Kovács Pali igyekezett méltó ellenfele lenni Leitnernek a durvaságok elkövetésében. A csatársorban Rakitovszky és Schultz játéka tetszett. Major agilis volt. Raduch és különösen Barabás mélyen formájuk alatt szerepeltek.

A Victoriában Molnárnak egy komoly védeni valója lett volna és abból keletkezett a gól. A háttérközül különösen az I. féldőben feltűnő bizonytalanul mozogtak. A halvesorban Leitner volt a legjobb. Nagy kár, hogy ez a kitűnő játékos gyakran feltűnő durvaságokra ragadtatja magát. A csatársorban Cipcigán és Barabás játéka vált ki. Ujból játszott — ezuttal balszélsőt — Chifor, dicséretére mondjuk, hogy fairul.

Az I. féldőben a KAC a többet támadó fél. A 9. percben Leitner faultja miatt megítélt szabadrugást Csöves élesen küldi a kapura. Molnár a labdát Schultz lába elé üti ki, erre ő késedelem nélkül belövi. Gól után továbbra is a KAC támad. Majd felyomul a Victoria is, de három eredménytelen kornernél egyebet elérni nem tud.

A II. féldő úgy indul, hogy a Victoria gólokkal fog nyerni. Az első 30 percben a KAC teljesen le van szorítva, de a védelemben huzódott Schultz és Rakitovszky segítségével sikeresen áll ellen a Victoria heves ostromának. A 23. percben Sólyom a büntető területen belül kézzel üti le a labdát. A megítélt tizenegyest Barabás élesen a bal sarokba helyezi. Majd a Victoria saját öldöklő iramából engedni kénytelen és a mérkőzés vége felé a KAC is több ízben lép fel támadónak. Eredményt azonban egyik részről sem érnek el.

Gerő Ferenc a mérkőzést imponáló biztonsággal, mindkét fél legteljesebb megelégedésére vezette le.

Victoria II.—KAC II. 2:1 (1:1). Bíró: Krizbay.

Academia—Elit 1:0 (1:0). II. oszt. bajnoki. Bíró: Pop.

Arad. AAC—AMTE 2:0 (1:0). Bíró: Litz, Szatmár. Sámson (Máramarossziget)—Barkochba 1:0 (0:0). Bíró: Vadász.

Temesvár. Kinizsi—Sparta 6:0 (4:0). Barátságos.

Nagyszalonta. NSCMT—Törekvés (Nagyvárad) 4:1 (2:1). Bíró: Kiss Ernő. Nagy megseppesítés.

Nagyvárad. NAC—Törekvés (Szatmár) 4:1 (1:0). Bíró: dr. Morár.

Bihorul—Egyetértés 2:1 (1:1). Bíró: Winkle.

Vulkán. ATE—VSC 2:2 (1:1). Bíró: Szabó.

Budapesti eredmények:

MTK—UTSE 3:0 (2:0).

FTC—Vasas 2:2 (0:1).

BTC—33FC 1:1 (1:0).

Zugló—VAC 3:0 (1:0).

III. ker.—KAC 1:1 (1:1).

Törekvés—UTE 1:1 (1:0).

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárúk bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,

Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Kötél

**KÉSZ FÉRFI-
RUHÁK, TÉLI-
KABÁTOK ÉS
RAGLÁNOK**

jutányos árban

**LÖB, BAUMZWEIG ȘI FIUL
CLUJ,**

Cal. Regele Ferdinand 34. szám, volt Wesselényi-u.
Uránia-Mozgóval szemben

Mértékutáni rendeléseket kitűnő munkásainkkal
48 óra alatt készítünk
felelősség mellett

Előírások

hitelesített űrmértékeket gyárt

GRÜNWARD JAKAB

bádógarúzeme, Cluj-Kolozsvár,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-t.) 13

Benzinmotor 6-14 HP
Precíziós esztergapad

és az

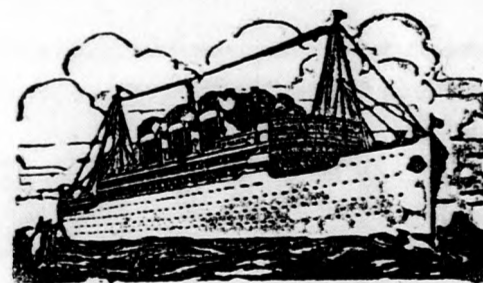
aradi „ASTRA” motorgyár
bármily gyártmánya állandóan
raktáron gyári áron

EMIL BLAGA, CLUJ

Lusztig és Nussbächer

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Fabre-Line

FRANCIA HAJÓZASI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —

Constanța-Newyork

között és tranzitó Kanada felé.

A „MADONNA” hajó indul október 8-án.

Külön hajójáratok

Constanța-Jaffa-Marseille

között.

A „BRAGA” gőzös indul október 6-án.

Információk és jegyek kaphatók:

Fabre Line Bukarest, Pasagiul Comoedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Iancu 3.

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal. Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

APRÓHIRDETÉSEK

Jó megjelenésű urak és hölgyek (mellékfoglalkozásként is)

napi 1000 lejt könnyen kereshetnek.

Kellék: 100-500 lej kaució és jóbeszélőképesség. Munkánélküli jobb kereskedő és iparossegédnek szintén jelentkezhetnek.

Milliók Naptára Pata-u. 72

Izr. nevelőnőt keresek három leánykám mellé, lehetőleg német és román tudással. — Klein Mórné Nagyváradi, Nagypiac-tér 8. szám. 6479

Két gimnázistához román nyelv oktatására egyetemi hallgató kerestek. Cím a kiadóban. 6478

Délutáni órákra könyvelést és bármilyen irodai munkát vállalok. Megkeresések „Onálló” jellegre a kiadóhivatalba. 6476

Férjhez megy azonnal, ha női kabátját Löb, Baumzweig și Fiulnál, Uránia-Mozgóval szemben, vásárolja! 6474

Wir suchen einen tüchtigen... der zugleich hat von anerkannte Rabbiner der auch zumal als... Gehalt laut übereinkommen. Offerte sind an der unten stehende Adresse zu senden... Stupp József Gemeinde-Präsident. 6471

Jó partiet csinál, ruháit és télikabátját Löb, Baumzweig și Fiulnál, Uránia-Mozgóval szemben, veszi vagy készítteti. 6473

Elsőrangú uriszabászt keres azonnali, állandó alkalmazásra Löwy Sándor áruháza Petroseni. Kizárólag elsőrangú erőktől kérek ajánlatot eddigi működéséről a fizetési igények megjelölésével. 6477

NŐI KABÁTOK eredeti párisi modell eredeti párisi modell LEGOLCSÓBBAN LÖB, BAUMZWEIG ȘI FIUL CLUJ, Cal. Regele Ferdinand 34. szám, volt Wesselényi-u. Uránia-Mozgóval szemben. Női kabátokat mérték után kitűnő munkásainkkal felelősség mellett vállalunk Lloyd 1410

Ujcitrom uj füge, mazsola, uj mandula, mogyoró kapható Léb Fivérek Cluj Telefon 471 Telefon 471

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK * STERNBERG J. * ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE Textil-Import engros áruház megnyílt Legolcsóbb bevásárlási forrás! Óriási nagy választékban fehéráru, Frenchek, zephírek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok. Oradea-Mare, Strada Nicolae Ior 22. (volt Zöldta-utca) 6.

Grünwald üvegcsiszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök Oradea-Mare Strada Gerlitz 18. szám Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. szám Telefon interurban 2-13 * Sürgönyc.: Juvaere, Cluj Ékszerárugyártás, nagykereskedés Fogászati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-beváltással Kienzele és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat. Csak viszontelárusítóknak!

Főnyomológó LEPAGENÁL la pozitív, negatív Tegyen próbarendelést!! Cluj Telefon 81. Ládagyár Fióküzlet Egeres Mindenemű ládákat és fadóbozókat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1931 Sajovics és Lebovits fatereskedés és ládagyar Cluj, Strada Cernauți (volt Kajántói-ut) 1 szám

A legjobb és legdivatosabb cipő a közismert „Chaussures Echo” védjeggyel ellátott cipő!

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL! EREDETI GYÁRI ÁRAK! GYAPJUIPAR R.-T. SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK. CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

FABRICA IOSEF FLORENZ MÉRLEG-, SÜLY- ÉS FÉMÁRUGYÁR ORADEA-MARE, STRADA GILANYI 6. TELEFONSZÁM INTERURBAN 15-71 T. C. SÜRGÖNYCIM JOFLOR ORADEA-MARE Van szerencsém tudomására adni, hogy Oradea-Marén modernül felszerelt fiókgártelepet létesítettünk. Gyártunk mindennemű mérlegeket és súlyokat u. m.: vagon-, hid-, tolosúlyos- és közönséges tízedesmérlegeket, balanz és asztali tízedesmérlegeket, továbbá gyógyszerész és különleges mérlegeket, ugyszintén réz- és vas-súlyokat. Elvállaljuk mindennemű mérlegek, súlyok javítását és hitelesítését. Nagyobb mérlegek javítását vidéken is eszközöljük.

Magas kalóriájú lupényi kőszemet, kokszt, sziléziai szalonszenet és speciális mosott kovácszenet valamint belföldi középkalóriájú szeneket azonnal szállít üzemek és szénnagykereskedők részére FERROCARBON SZÉNKERESKEDELMI TÁRSASÁG TIMIȘOARA, AGRÁRPALOTA, TELEFONSZ.: 9. Sziléziai és belföldi bányák kizárólagos képviselői. Fiók: Cluj, C. Reg. Ferdinand 70 Expozitura: Petroseni, Kattowitz

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár PÉCHY ÉS TÁRSA ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20 Készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben! Ujrafoncsorozás Kérjen árajánlatot

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA Cluj, Kolozsvár, St. Bar. Pop (Brassai-utca) Telefon: Szerkesztő és kiadóhivatal — Es. N. Sz. — — A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek kerülendők. Kéziratokat nem adunk vissza Cluj-Kolozsvár *

Az ortodox Ismét egy alkalommal meggyőződtem arról, hogy a legnagyobbnak és a legnagyobb hangzik, ha nem a paradixonak szólnak, hanem a hallgatóságnak az elhangzott bölcseleti deklarációnak van téve, hogy megírás mondja — mielőtt és előbb-utóbb mi dorongolt igazság időre van szükség, állunk az erdélyi kérdésnek problémáira szervezkedésre az az Uj Kelet hevesen hogy olyan szerkesztői képviseli a hitű felfogását. Nyílt és mert a legutóbbi indítottuk meg. N az összeállítás, am terceli ortodox irodásidóság hivatalos benmegszabta, nem ortodoxia nevében jövedelméről a legjele doxia tömege hiánytába vészett a szavtánylásra nem talál felet is szerzett lapattuk fel igazságú és legkézenfekvőbb sának nem tudtuk sok tanulságának lett elmúlnia, ami hogy az az ut, zet célhoz és hadigi politikáját, értékei mennek végre annak a bő már három évve csakis olyan szervezőkésében üdvös választások alap helyes figyelembe meriti erejét. Megnyugtató munkra, hogy e Nem a kárörvend de az olyané, a figyelte eddig, jóslata. Bennüket sohasem vezettek ügyét is abból mennyire befolyás zsidóság helyzetét. tottunk fel, amme követeltünk, ameresztként bennefogsorsával közös: érdekében. Ma is és misem áll táv beleavatkozzunk kérdéseibe. Benn csak azok a pont hatással lehetnek mint népi kisebbsára. Ezeket a szidoxia eddigi veze hogy készakarva, lenségből. Nem den oldalról me helyzetén változtat érdekében. Az Uj Keletot közöltünk E amelyben pregnán a közeli hetekben